

Nieuw boek en film over de tuinen van de zeventiende-eeuwse landgoederen langs rivier de Vecht

Vechtse buitenplaatsen als paradisijsen

DOOR JAN HERMAN BAAS
NIGTEVECHT - Tsaar Peter de Grote was niet alleen geïnteresseerd in Hollandse schepen en bouwkunst, maar ook de tuinkunst uit de zeventiende en achttiende eeuw had zijn warme belangstelling. Zo groot was zijn bewondering voor wat Nederlanders tot stand brachten, dat de rijke ondernemer Christoffel Brants die adoratie memoreerde in een buitenplaats.

Het landgoed Petersburg, aan de Vecht tegenover het huidige Nigtevecht, is in 1710 opgericht ter ere van de Russische vorst. Als hij in Nederland vertoefde, bracht hij altijd een bezoek aan Petersburg. In zijn eigen Rusland zette hij Hollandse hoveniers aan het werk. Een beetje zijn thuis was het in Nigtevecht wel, want in de sierlijk aangelegde tuinen was ook een Russische badstuf, een sauna. Drie eeuwen later herinneren alleen de scherpe lijnen in de polder tussen Nigtevecht en Nederhorst den Berg nog aan die bloei en opkomst van de buitenplaatsen.

Henriëtte Emaar (tekstschrijver) en Inge Dekker (historicus en hovenier) hebben er in dit jaar van de Buitenplaatsen een boek aan gewijd: 'Vechtse Paradisijsen, tuinen bij buitenplaatsen in de Vechtstreek'. Meer dan op de rijke huizen richten de twee Utrechtse auteurs zich op de tuinen, toen en nu. „Gek genoeg waren die tuinen vaak meer bekend in het buitenland dan hier”, zegt Emaar. „Met die tuinen werd niet alleen geprokt. Er kwamen nieuwe ornamenten. Nieuwe technieken werden toegepast en botanische ontdekkingen van over de hele wereld kregen er een plaats”, aldus Dekker. „Die buitenplaatsen verbeelden het ideaal van het buitenleven. Ze waren hier aan de Vecht in een halve dag bereikbaar per trekschuit. De natuur benadrukte

Gezicht op het huis door de tuin van landgoed Vreedenhoff. De grandeur is er nog steeds.

FOTO ERIK VAN LOKVEN

ook een beetje het rentmeesterschap. De eigenaars waren calvinisten, zodat de eerste huizen eigenlijk nog relatief eenvoudig waren.”

Veel van de oorspronkelijke landgoederen waren verwoest in het rampjaar 1672, legt Dekker uit. Ze kwamen nadien goedkoper op de markt. En daar profiteerden rijke Amsterdamse bestuurders, kooplieden en andere burgers weer van. Vooral toen de Verenigde Oostindische Compagnie heel lucratief bleek.

„We hebben gezocht naar aansprekende voorbeelden uit die tijd”, zegt Emaar. „Maar we wilden niet alleen een geschiedenisboek maken en hebben

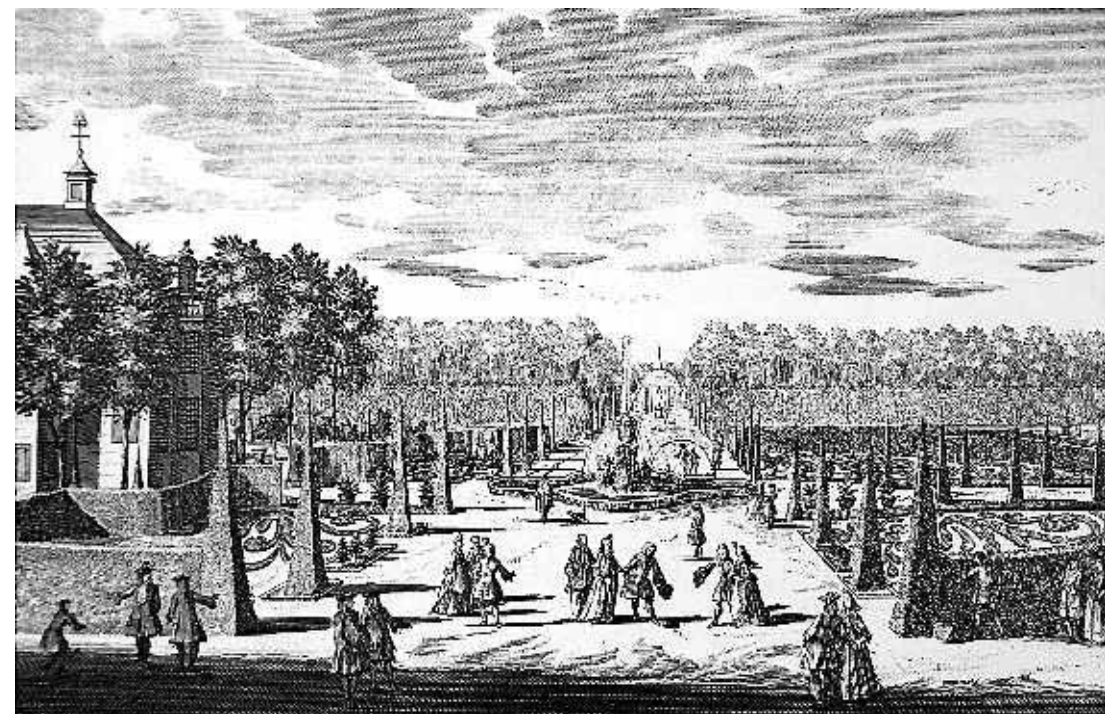
gekozen voor toen en nu.” Vreedenhoff in Nieuwersluis, Petersburg in Nigtevecht, Slot Zuylen en het Muiderslot worden onder meer besproken. En vooral van Vreedenhoff zijn prachtige beelden, rijkversierde hekwerken, geometrisch gevormde hagen, fonteinen, vijvers, exotische planten en bomen in illustraties en foto's gevangen. Van lieverleie spaarden buitenplaatsen-eigenaren kosten noch moeite om hun tuinen te verfraaien. De huidige eigenaar van Vreedenhoff vergelijkt zijn woonplaats met het paradisijs waarin ooit Jehova Getuigen die bij hem langskwamen een rondleiding kregen van anderhalf uur. Dit

buiten in Nieuwersluis en zijn omgeving zijn door de eeuwen heen misschien wel het minst veranderd, benadrukken de twee schrijfsters. Want na de achttiende eeuw verliest het dure, geometrische patroon (Dutch garden) het van de landchapstuin.

Emaar en Dekker zijn sinds 2007 bezig geweest. „Het buitenplaatsenjaar is een beetje onze redding. We moesten nu publiceren.” Tegelijk met het boek komt ook een film uit ('Pronken en Ploeteren aan de Vecht'). Dat geeft ook de urgentie aan, vindt Dekker. „We moeten ons bewust zijn dat groen erfgoed meestal maar

tweehonderd jaar goed blijft.” Blijvende aandacht is dus nodig, want anders verdwijnt het moois, zoals het landgoed Petersburg overkwam iets meer dan een eeuw na zijn stichting.

Emaar en Dekker hebben van de 72 (!) buitenplaatsen in de gemeente Stichtse Vecht er vijftien gevangen in hun boek. Vooral omdat zij een goed verhaal hebben en omdat het veelal gaat om tuinen die ook nu nog te bezoeken zijn. Op de kastelen Sypsteyn en Muiderslot is bijvoorbeeld nadrukkelijk belangstelling voor de museumfunctie van de tuinen. Niet alleen stenen vertellen een historisch verhaal, ook bomen,

Buitenplaats Petersburg aan de Vecht tussen Nigtevecht en Nederhorst.

ILLUSTRATIE ZEGEPRAALENDE VECHT

Hekdetail op landgoed Vreedenhoff.

FOTO ERIK VAN LOKVEN

gewassen, bloemen en kronkelige paadjes in het landschap doen dat.

Het boek 'Vechtse Paradisijsen, tuinen bij buitenplaatsen in de Vechtstreek' verschijnt begin april bij uitgeverij Terra

Nigtevecht, met midden rechts de driehoek van Petersburg.

Nova. Het is op 31 maart ook op kasteel Nijenrode te koop en via de website: www.groeneparels.nl (29,99 euro). ISBN: 978-90-8989-531-8. Het boek heeft een inleiding van Erik de Jong, bijzonder hoogleraar Cultuur, Landschap en Natuur aan de Universiteit van Amsterdam.

Opening met 'Pronken en Ploeteren'

Het Jaar van de Historische Buitenplaatsen gaat in Stichtse Vecht van start op 31 maart met twee publieksvoorstellingen van de film 'Pronken en Ploeteren aan de Vecht'.

Godelieve Eijssink heeft zich bij het maken van de film over Daelwijck (Utrecht), Gunterstein (Breukelen) en Vreedenhoff (Nieuwersluis) en hun bewoners gebaseerd op de ideeën van Henriëtte Emaar en Inge Dekker. Belangstellenden kunnen de film kosteloos meemaken in het koetshuis van Kasteel Nijenrode in Breukelen (aanmelden@groeneparels.nl).

De voorstellingen zijn om twee uur en half vier.

Ellen Evers het toneel op met liedjes over mannen en de liefde 'Jazz met een theatrale inslag'

DOOR JAN VAN STIPRIAAN LUSCIUS
HILVERSUM - „Jazz met een theatrale inslag, want ik ben wel een showmeisje.” Zo typeert musicalster en zangeres Ellen Evers haar soloprogramma 'Dutch jazz tour', dat morgen en zaterdag in het Apollofirst Theater in Amsterdam is te zien. Evers zingt rond de dertig, voornamelijk in het Nederlands vertaalde liedjes.

Het zijn stuk voor stuk nummers die door Evers zijn geselecteerd. Voor de vertalingen benaderde ze onder anderen haar muzikale vriend en dichter Ko de Laat. Zij kennen elkaar van het Kleinkunstfestival. Bij de selectie van de nationale en internationale jazznummers en andere pareltjes uit de kleinkunst kwam de in Hilversum woonachtige zangeres (en zangeres) erachter, dat er twee rode draden te vinden zijn in teksten van de nummers: mannen en de liefde. Maar dan wel in de ruimste betekenissen van de woorden. Dus gaan de nummers van haar soloprogramma ook over verloren liefdes, stalkers, foute mannen, een workaholic en over (huwelijkse) sleur. „Dat het over mannen gaat is trouwens geen bewuste keuze geweest. Bij de selectie kwam ik er op zeker moment achter, dat dat het thema moest worden.”

Gelukkig

Zo werd het nummer 'The lady is a tramp' door de Tilburgse dichter De Laat vertaald in 'Daarom ben jij in bed een ramp' en werden ook muzikale krakers als 'Round midnight', 'Everything happens to me' en 'You can have him' tegen het licht gehouden voor de Nederlandse vertalingen. „Van veel liedjes word ik heel erg gelukkig.” De zangeres wordt in 'Dutch jazz tour' begeleid door een trio, bestaande uit Ed Boeke op toetsen, Jeroen Molenaar op drums en Xander Buvelot op bas.

Ellen Evers (46) zat al negen jaar in het vak toen zij een grote rol kreeg in de musical 'Miss Saigon'. Naast Willem Nijhof en Tony Neef bewees zij meer te zijn dan alleen 'a pretty face'. Ze heeft na 'Miss Saigon' diverse rollen aan haar repertoire toegevoegd, onder andere Sally Bowles in 'Cabaret' en Roxie Hart in 'Chicago'. En ze creëerde de rol

Ellen Evers: „Mijn verhaal zal altijd blijven dat ik het liefste met een band optreed.” FOTO STUDIO KASTERMANS

van moeder in 'Turks fruit' en koningin Anna in '3 Musketers'. Verder was ze te horen in 'Telkens weer het dorp' en in het muziektheater met Tony Neef, Marnix Kappers en Jenny Areen, waarbij het repertoire van Friso Wiegiersma werd gezongen. Vanaf september is Evers Tante Piet in de Nederlandse oermusical 'De Jantjes', waarin ze samen optreedt met onder anderen Willeke Alberti en een tour door het land maakt.

Ondanks Evers' grote eva-

ring op het (grote) toneel met diverse musicals blijven liedjesprogramma's in kleine zaaltjes, met een eigen band, heel erg aantrekkelijk voor haar. Het is de intimiteit van kleinschalige locaties die haar enorm aansprekt. „Mijn verhaal zal altijd blijven dat ik het liefste met een band optreed. Daar word ik het gelukkigst van. En dus niet met een bandje dat meeloopt.”

Zoals zoveel kleinkunstenaars loopt ook Evers tegen problemen aan. Het gevaar dat zalen onderbezet blijven. Financiële

riscio's komen vaak op de schouders van de artiest. „Dat ik er zelf financieel iets bij inschiet is niet eens het grootste probleem, maar ik heb wel met musici te maken die gewoon betaald moeten worden. En een band laten meelopen is geen optie voor mij. Ik werk het liefste met echte musici om me heen.”

Vrijdag en zaterdag, 20.30 u, Apollofirst Theater, Apollolaan 123 in Amsterdam. Kaartverkoop: www.theater.apollofirst.nl, info: www.ellenevers.nl

GOOISE GRAPPENMAKERS

DOOR ADINDA & MELATI & RONALD FRISAR

53. Zeurpotten krijgen hun verdiende loon

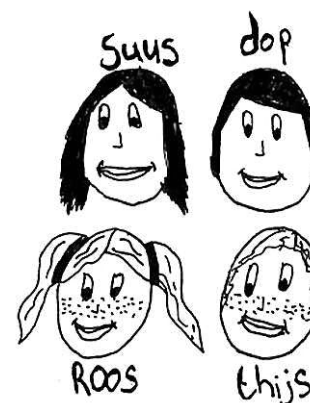
Gelukkig was de spannende geschiedenis met de geheimzinnige man in het zwart dus goed afgelopen. In het gezin Kroes werd er nog lang over nagepraat.

En Dop schepte natuurlijk op tegenover zijn vrienden: „Ik had meteen in de gaten dat die vent niet goed snik was.” Maar na drie keer begon dat opscheppen ook te vervelen. Het was tijd voor iets nieuws.

Nu hadden Dop, Thijs en hun voetbalvriendjes in de straat juist de laatste tijd last gehad van meneer De Wilde. Dat was die man die een voetbal had ingepikt en stuk gesneden. Niet dat hun bal opnieuw tegen het raam of in de tuin van meneer De Wilde was beland, maar elke keer als hij de jongens in de straat zag voetballen, kwam hij naar buiten. Vaak zwaaide hij met zijn rechtervuist. „Lelijke rotjongens!”, riep hij dan. Waarom wisten de jongens ook niet, maar de laatste tijd was de buurvrouw van meneer De Wilde gaan meedoen. Ook die mevrouw De Jong riep geregeld dat ze rotjongens waren.

De jongens baalden er behoorlijk van. Ze deden toch niks verkeerd? Ze vonden dat ze het die ouwe zeurpotten maar eens betaald moesten zetten. En natuurlijk was het weer Dop die een plannetje had. De voordeuren van meneer De Wilde en mevrouw De Jong lagen wel een stuk van elkaar, maar ze lagen ook recht tegenover elkaar. Dat bood kansen, vond Dop.

Op een woensdagmiddag gingen Dop en Roel op de uitkijk staan. Thijs en Joep slopen naar de voordeur van mevrouw De

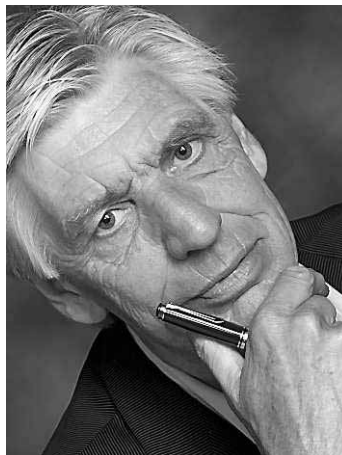
Jong. Het touw dat ze bij zich hadden, knoopten ze stevig om de deurknop. Daarna pakten ze het andere eind van het touw en knoopten dat aan de deurknop van meneer De Wilde.

Nu rende Dop naar de ene voordeur en Joep naar de andere. Tegelijk drukten ze op de deurbellen. Eventjes wachtten en dan... ja hoor, gelukt! Mevrouw De Jong probeerde haar voordeur open te doen en meneer De Wilde de zijne. Maar door dat touw ging dat niet. Allebei deden ze steeds woestere pogingen, maar niets hielp. De jongens deden er nog een scheppje bovenop. Thijs duwde de brievenbus van meneer De Wilde een stukje open en Joep die van mevrouw De Jong. Toen riep Joep bij mevrouw De Jong naar binnen: „Lelijke troel! Lelijke troel!”, en Thijs bij meneer De Wilde: „Lelijke lumme! Lelijke lum-

mel!” Gierend van de lach holden de jongens weg. Een eindje verderop bleven ze staan kijken wat er zou gebeuren. Het duurde nog best lang voor mevrouw De Jong bedacht dat het slimmer was via de keukeendeur naar buiten te lopen en het touw van de deurknop los te maken. Meneer De Wilde kwam nu door zijn voordeur ook naar buiten. Zijn hoofd was weer prachting paars. Voordat ze zich uit de voeten maakten, riepen de jongens hem nog eens toe: „Lelijke lumme! Lelijke lumme!” Zulke grappen, daar lustten ze wel pap van.

In de volgende aflevering: Bij de BZT-Show.

HEUVINGH

Einsteinbaan

ze willen wel een vast contract. Zie daar maar eens aan te komen in deze barre tijden. In 2008 werden 188.000 vacatures vervuld als vast contract en 672.000 als tijdelijk contract met uitzicht op een vast contract. In 2009 werden de vaste contracten al gehalveerd en in 2010 was het aantal vaste contracten dat in Nederland werd aangegaan slechts tweeduizend! (bron CBS). In dat jaar werden maar liefst 644.000 tijdelijke contracten afgegeven.

Dat is natuurlijk fantastisch voor de uitzendbureaus, maar die Einstein-generatie wil echt wel anders. Mijn aanstaande schoonzoon snakt naar een vast contract en studiemogelijkheden. Soms worden hem beloften gedaan, maar dan vliegen van de ene op de andere dag alle uitzendkrachten er

weer uit. In een volgende baan kan hij dan weer oprukken als het toeristenseizoen voorbij is. Jongeren willen vastigheid, maar de werkgevers nu even niet. In feite vertonen zij de kenmerken van de Einstein-generatie. In de periode van onzekerheid die nu gaat komen, zal dat waarschijnlijk nog erger worden. De jeugdwerkloosheid zal toenemen en net als in de jaren tachtig zal er weer een verloren generatie ontstaan. Niet door de olie- maar nu door de bankencrisis. De bankmensen zelf zitten overigens ondanks de door hen veroorzaakte malaise, wel behoorlijk in de olie, maar dat terzijde. Geen vast contact? Dan ook geen hypotheek. Dubbele dip dus.

Naast de huizen- zit ook de arbeidsmarkt op slot. Hoe kunnen we dit oplossen? Als de babyboomers met een vaste baan nu eens uren inleveren, dan zou je op de vrijgevallende uren jongeren in kunnen zetten. De ouderen kunnen dan hun kennis en ervaring delen met de jongeren en ze opleiden voor de toekomst. Het ouderwetse meester-gezelmodel. Zo gaat geen opgebouwde kennis verloren en kan de jeugdwerkloosheid in een handomdraai worden opgelost. Voor ouderen die uren en geld inleveren zou een aantal fiscale voordelen kunnen worden bedacht. Het heeft het voordeel dat er geen miljoenen hoeven te worden uitgegeven aan plannen en projecten om jeugdwerkloosheid te bestrijden en het scheelt een forse slok op de uitkeringen.

Doe er uw voordeel mee minister Kamp, bezuinigen en toch iets goed doen is soms makkelijker dan je denkt. Prima idee toch? Einstein zou het bedacht kunnen hebben.

ROLF HEUVINGH
R.HEUVINGH@PLANET.NL